

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torkih, četrkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. — 20, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . . . 50 — „ za pol leta . . . . . 1.00 — „ za vse leto . . . . . 1.80 — „ Na naročbe brez priložne naročnine se ne jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nř., izven Trsta po 3 nř. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 nř., izven Trsta 5 nř.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifi v petito; za naslove s dobrotami črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnica in javnozahvala, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništva: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema **upravnništvo** ulica Molina pi-cole št. 3, II. nadst. Odpriete reklamacije so proste postitine.

„P. edinosti je moč!“

Z novim letom poslali smo naš list na ogled več osebam, katere so nam bile priporočane od naših gg. naročnikov. V nadi, da večina prvih pristopi krogu naročnikov našega lista, ki je najcenejši 6krat na teden izhajajoči slovenski list in ki se točno bavi z narodnimi, narodno-gospodarskimi in političnimi vprašanji, prinašajoč v podlistku lepe izvirne in prevedene povesti, prosimo one, ki nečejo vsprejeti našega lista, naj blagovolje na ogled poslano številko takoj vrniti, da se bomo znali ravnati gledé daljnega pošiljanja. One častite osebe pa, ki se hočejo naročiti na naš list, prosimo, da prej ko mogoče pošljejo na upravnništvo saj četrtletno ali mesečno naročnino. Cene razvidne so na čelu lista.

Uredništvo.

Upravnništvo.

Odnosaji v Istri.

Konec govora, katerega je izustil poslanec dr. Laginja v poslanski zbornici dne 14. decembra 1894.

Druga stvar bi bila, gospóda moja, ako se tu zasnuje stranka, katera bi hotela po izvenparlamentariški poti premeniti sedanjo organizacijo in razdelitev avstro ogerske monarhije v prilog Veliki Hrvatski: potem bi imeli Vi pravico, da proti meni in proti vsem drugim, ki bi bili tega menjenja, porabite vse tisto orožje, katero je možno uporabiti z danega stališča.

Dokler se pa gibljemo v okvirju obstoječih zakonov, dokler kličemo na pomoč vaše državne osnovne zakone kot svoje državne osnovne zakone v obrambo svojega narodnega obstanka in za izvršenje narodne enakopravnosti na Primorskem, dotlej nima nikdo pravice, in bodisi najostrejši politični nasprotnik, izigravati take besede proti nam. Ta beseda se meče v svet tako rekoč kot strašilo, da se nam zabranjuje to, kar nam gre po zakonih, pri katerih zlaganju in sestavljanju nismo sodelovali mi in kateri vsakako ne spolnjujejo vseh naših želja, in kar bi nam morala dati vlada, ako se sploh hoče pokoriti zakonom.

Častiti gospod poslanec je predbacival vladi — nam ni mogel očitati tega, ker niti ne sodelujemo pri javni upravi —, da teži po ravno istem, kar se je pred leti dogodilo v Dalmaciji, da bi hotela sedaj Istro, Primorsko pohrvatiti istotako, kakor je avstrijska vlada pohrvatila baje italijansko Dalmacijo.

V tem pogledu moram reči odkritosrčno, da se gospóde močno motijo. V prvo nam vlada, po mojem nemerodavnem menenju, toda trdnem prepričanju, ni hotela nakloniti nikakega darila s tem, da je pohrvatila Dalmacijo. Vlada si je morala dati pohrvatiti Dalmacijo, ker je takó hotelo prebivalstvo, ker tu biva hrvatski národ, ki je branil svoje pravice, in ker si je avtonomne naprave

uredil takó, da sicer ne bi bilo mogoče vladati. Toda vlada je v Dalmaciji gospodom prepustila še marsikaj dobrega.

Saj slišite dan na dan, da je uradni jezik italijanski po vseh c. kr. uradih v Dalmaciji, dasi se je dežela baje pohrvatila. (Čujte!) V pomirjenje svojih rojakov drugega jezika moram izjaviti, da odnošaji pri nas v Istri niso povsem jednaki odnošajem v Dalmaciji. Jaz nisem v narodnem pogledu niti od daleč takov šovinist, da bi hotel razmerje italijanskega prebivalstva v Istri meriti z istim merilom, kakor razmerje prebivalstva v Dalmaciji.

Saj moramo pripoznati, da v Dalmaciji skoro niti ni italijanske národnosti. Tam je neko število ljudi, koji rabijo in negujejo italijansčino kot drugi kulturni jezik, vsi drugi pripadajajo hrvatski národnosti. Priznati moram, da je to razmerje v Istri nekoliko različno, in da je tu v deželi izdatno število pravih Italijanov, o katerih niti mi ne mislimo, da bi jih pohrvatili ali poslovenili, veliko manje pa c. k. vlada. To je moje prepričanje.

Kar se dostaje prispevkov italijanskih davkoplačevalcev za naše národne šole, na to se je že odgovorilo primerno; toda jaz moram v tem pogledu podati le še par prav preganantnih vzgledov. Jaz imam doma v svoji pisarni — obžalujem, da nimam tukaj — originalen dokument z leta 1817, s katerim so se starešine iz Kastelirja obrnili do okrožne oblasti v Trstu — dobro si zapomnite: leta 1817 — s prošnjo, da bi ista ukrenila, da bi se zgradila zanje toli potrebna národna šola in da bi se določil mal prispevek k plači občinskega zdravnika, kojega bi bilo namestiti, iz jednega dela dohodkov občinskih zemljišč, katera so pripadala njim in katera zemljišča jim je samovlastno odvzela občinska oblast v Vižinadi, s katero občino so bili združeni.

No, gospóda moja, tedanja vlada je brzkone anticipirala isto kar se dandanes navadno dogaja v tem pogledu. Stvar se je brzkone odstopila v poročilo iste občinske oblasti. Kakó se je glasila rešitev, tega ne vem, ali kar je pozitivno, je to, da selo Kastelirsko od istega časa ne poseduje svojih zemljišč in dašenima národne šole. (Veselost.) Nadejamo se, da se bode tam gradila in da se otvori národna šola, toda po milih darovih hrvatskih bratov. (Tako je!)

Navedem naj še jeden sam vzgled iz onega mesta, koje velja kot deželno glavno mesto Istre — v resnici ni že dolgo več in tudi ne more biti z bok svoje velikosti, svoje lege in svojih občil, toda jaz mu nisem nevoščljiv — namreč iz Poreča. V Poreču je združenih več kmetskih občin po istej upravi v takozvano upravno občino. Posamične teh občin imajo precej velike glavnice od nek-

mukami so bili pomorjeni vsi: žene in otroci. Njihova trupla pometali so morilci skozi ravno isto lino, skozi katero je Barnaba metal težke kose železne peči na glave napadavalcev.

Osemdesetletna, stara mamica, katera je morala z lastnimi očmi gledati smrt cele svoje družine, bila je zadnja na vrsti. V njeno srečo bile so jej oči že davno otemnele. Pa tudi njej prisveti kmalu srečna, večna luč —

Vstajniki skopljejo sedaj veliko jamo, v katero pomečejo vsa trupla. Najmlajše dete pa vržejo razsajajoči kmetje še živo v grob, iz katerega se je pozneje še nekoliko ur zaporedoma slišalo neko bolešno stokanje in zdihovanje.

— Še eden manjka — govore, preštevši mrličje — tukaj jih je le ednajst! Nekdo mora biti kje skrit.

danjih takozvanih benečanskih konfratern, to je bratovščin. To so bila neka društva, katerih glavnice so se s cesarsko naredbo z leta 1840 ali 1844 nekako stalno dofočile za vsako občino in katerih dohodke je bilo uporabljati po jedni tretjini za uboge, po drugi tretjini za šole, po tretji tretjini za cerkev dotičnega sela.

Da računam z dejstvi, lahko zatrdim tu in menim, da se ne motim, da kmetska občina Monpaderno, katera je istotako po upravi združena s Porečom, mora imeti glavnico kakih 4500 gl., katere dohodkov tretji del, obstoječ v državnih obligacijah, bi se moral, kar je umevno samo ob sebi in kakor rečeno, uporabiti za šole.

Ako pomislite, koliko obresti daje tretjina od 4500 gl. od leta 1850 sem, potem bode razumeli, da bi kmetska občina Monpaderno že precej dolgo lahko imela národno šolo, in sicer ne po uporabi dotične glavnice, ampak iz rednih dohodkov iste.

Ali kako se dogaja? Koliko so narasli dohodki, tega ne vem; ali kar morem reči za gotovo, je to, da občinski načelnik poreski, ali kakor mu pravijo: podestá, izdaja vsako leto pobotnice v imenu krajnega šolskega sveta v Poreču o tretjini premoženja iz konfratern in porablja seveda dotični denar ne vem ali na dobro vsemu krajnemu okrožju, kjer pa Monpaderna nima nikake šole, ali pa za kako b o d o č o národno šolo. Tu imamo zopet dejstvo, da tudi tu nismo navezani na kako posebno podporo se strani naših sorojakov drugega jezika in da bi morali biti istim hvaležni, ampak da se dogaja ravno nasprotno. (Tako je!) No, kako moremo in kako moramo označiti to nasprotno proti temu, da smo potrebni in da so oni drugi sorojaki nekaj na boljsem? Prepuščam visoki zbornici, da preišče to.

S tem sem pri kraju in moram izjaviti, kar so izjavili tudi moji ožji somišljeniki, da mi ne moremo glasovati niti za začasni proračun, dokler ne dobimo dokaza, in sicer z vladnih klopi, proti temu, da vlada ne pripisuje nikake važnosti trditvam, koja so se danes tu izustila. (Pohvala.)

Politiške vesti.

Deželni zbori. V četrtek so se sešli deželni zbori Solnograški, Koroški, Bukovinski in Tirolski.

Novi člani gosposke zbornice. V parlamentarnih krogih govore, da nameruje vlada imenovati nekoliko novih čl. v gosposko zbornico. Med temi da sta bivša ministra Gautsch in dr. Steinbach, namestništveni svetovalec dr. Albert in baron Rothschild. To bi kazalo, da ni posebno velik korak od finančnega ministra Plenerja do Rothschilda, zlasti tedaj, ko se preosnovlja valuta.

In vnovič planejo v prazne sobe, zdrobe pohištvo, potržejo in uničijo krasne preproge, preiščejo vse kote v podstrešjih, skednjih in kletih, — pa iskanega dvanajstiča ne najdejo nikjer.

Kar pade nekemu na misel, da je morda kak zid votel. Vzame torej železno kladivo in začne potrkavati po steni od kraja do konca — in — ko začuje na nekem mestu izpod kladiva zamolkel, votel glas, pozove v vsklikom divjega veselja še druge tovariše k sebi.

Najdejo skrivna vratica, pomalana ravno tako kakor je bil zid in za vraticami je bila neka precej prostorna votlina.

Pod nekolikoimi batovimi vdarci zdrobe se vratica.

— Našli smo jo, našli! — rjove najbliži mej tem, ko se drugi s krviželjno radovednostjo vspenjajo kvisku, da bi videli novi plen.

O grofu Kalnokyju, sedanjem avstrijskem ministru za vnanje stvari, je trdil neki ogrski list, da odstopi, kakor hitro se reši ogerska kriza, ter da pride na njegovo mesto skupni finančni minister baron Kal-lay. To pa je bila menda le pobožna želja srditih žido-madjarov, kateri dolže Kalnokyja, da je vplival proti cerkveno-politiško preosnovi, kajti sedajo porekajo imenovani vesti.

Kriza na Ogerskem. Še danes ne sluti nikdo kako se reši kriza na Ogerskem. Ime bana grofa Khuen-Hedervaryja je sicer na jeziku vseh kot bodočega ministerskega predsednika, toda poznavalci razmer dvomijo, da se posreči istemu zasnovati tako ministerstvo, ki bi imelo le količkaj nade do trajnega obstanka. Gospod grof ima jako težavno stališče, ker mu ne zaupati ni vladna liberalna stranka ni opozicija. Iz Budimpešte javljajo sicer, da bi bil jeden del dosedanje vladne stranke pripravljen pridružiti se Khuenu, toda pod tem pogojem, ako jim isti poda izvestne garancije, to je: da bode ščitil politično korupcijo, ki se je toli bujno razvila pod ministerstvom Wekerlejevim. Ako bi grof Khuen pristal na take garancije, potem bi v istem hipu odbačil od sebe toliko národno stranko pod vodstvom grof Apponyia, kolikor tudi konservativce, o katerih je soditi, da v bodoče stopijo na politični odler kot kompaktna stranka. Odbačil pa bi tudi od sebe ogerske nemadjarke narodnosti, katerih pomoč je baje tudi postavil v svoj račun gospod grof. Se samimi liberalci pa bode težko vladati, kajti že sedaj je njih večina v poslanski zbornici prav prav blizu — manjšina. — Ako pa grof Khuen Hedervary odkloni zahteve liberalcev, potem mu je pričakovati najhujšega odpora in najgrših intrig od strani židovske klike. Težave so torej na vse strani, tolike težave, da jih ne zmore nikako diplomatizovanje. Iz teh zmešnjav vodi le jedna sama in jedina pot — pravica do nemadjarke narodnosti. Le med temi je še jedro pravemu konservativnemu čutstvomjanja. Ako se s temi, iz okov madjarkega nasilstva osvobojenimi národnostni spoji — na podlagi pravice in enakopravnosti! — konservativna stranka madjarska, potem se je nadejati, da pride tudi na Ogerskem polagoma do stalnih in zdravih odnošajev; vse druge kombinacije za krotenje žido-liberalcev v zvezi ali fuziji z drugimi strankami, so le paliativna sredstva, katera utegnejo pomagati životarjenju od danes do jutri, ki pa niso in ne bodo nikdar po tem, da bi dovela do miru in reda. Voz tiči globoko v blatu in treba radikalnih sredstev, ako ga hočejo spraviti na suho. Židovsko liberalstvo ima toliko na svoji vesti, da greši proti pravici in pogojem obstanka avstro-ogerske države oni, ki bi hotel kakor si bodei paktirati s tem najzagrizenejšim nasprotnikom javne morále in javnega blagostanja.

V kotu votline ležala je nežna, plavalasa sirota, bledih lic in zaprtih oči. Ko je Katarina peljala druge sorodnike v podstrešje, skrila se je — sluteč gotovo smrt — sirota v to skrivnišče, neznano celó domačim poslom. Tu leži uboga revica v omedlevici. V desnici ima oster nož, hoteč se z njim najbrže usmrtiti, ko je slišala smrtni krik svojih sorodnikov. Nje nežna šibka ročica pa ni mogla izvršiti te strašne službe.

Neka dobrodejna omotica jo je obvarovala, da jej ni počilo srce.

— Oh, oh, oh! — rjovejo Vlaha, in na njihovih obrazih se je vidno spreminjala krviželjnost s peklenskim izrazom še strastnejših misli —

— Vkupni plen, vkupni plen! — kriče nekateri.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

18

Bárdyjeva obitelj.

Prigodba iz leta 1848—49.

Poslovenil Iv. Kuret.

Pa namesto svojega ljubljenege brata Barnabe, zagleda pred seboj neko vso okrvavljeno nesposobno spačenega, strašljivega obraza. Z groznim krikom odskoči vdova vnic, po bliskovo in z obupno odločnostjo vzdigne samokres, pomeri, sproži — in v srce zadet prevrne se Vlah na svojega, za njim stoječega tovariša. Z drugim strelom zdrobi žalujoča žena tudi temu prsi. A zdaj zapustiva, dragi bralec, ta kraj; kraj gnjusna in groze! Kar se je po tem godilo v podstrešji, naj bo pozabljeno, ostane naj neopisano!

Na najgrozovitejši način, z neiztekljivimi

Crispi — osamljen. Ako se sme rejeti le količkaj raznim poročilom, potem smemo soditi, da Crispi kmalu zgubi svojega poslednjega zagovornika. V večernem izdanju od minolega četrtka smo že povedali, da so židovske podgane že začele zapuščati potaplajočo se ladijo g. Crispija, ali sedaj je slutiti, da je tudi zaupanje kralja Humberta jejo pojemat, in slednjč jejo so Crispiju obračati hrbet tudi njegovi časnikarski zagovorniki. Tako pravi milanska „Perservanza“ — kateri list je do zdaj zvesto stal na strani Crispija —, da Crispijevo ime ne more značiti programa za bodočnost, dokler se ne opere madeža in dokaže, da so vsa žaljenja gole laži. Zato pa Crispi za sedaj ni mož za to, da bi vodil nove volitve, kajti o njegovi poštenosti in nedolžnosti morejo soditi le sodišča, do katerih se je obrnil, ne pa dežela, oziroma volilci. Jasneje pač ni mogoče vsklikniti: „Crispi pojdi, ker imaš umazane roke od denarja iz rimske banke!“

Različne vesti.

Občinske volitve na Koroškem. Moč nemškutarstva je na slovenskem Koroškem vedno še velika, posebno vsled materialne zavisnosti slovenskega kmeta od Nemcev. To se vidi pri občinskih volitvah. V Žabnicah, ki so bile doslej vedno v slovenskih rokah, zmagali so nemškutarji, isto tako v Vernbergu pri Beljaku, dočim pa je narodna stranka zmagala sijajno v Globasnici in v Št. Jakobu; v Rožu in v Grebinju nad Velikovecem pa je spravila vsaj polovico svomoz v odbor.

Za učitelje. V okraju Pazinskem razpisana je služba podučitelja za ljudsko šolo v Padeni in služba učitelja II. pl. razr. za šolo v Labinju. Prošnje za prvo službo do 15., za drugo do 20. t. m.

Za pokroviteljstvo podružnice družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Ivanu je nabral č. g. kapelan o več prilikah 21 kron.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti in sicer v namen, da postane Barkovljanska župnija pokroviteljica, nabrala je vesela družba v krčmi „Obrtniškega društva“ v Barkovljah, slaveča novega leta dan, 14 kron in 76 stot., katere so darovali: Prekrstitev Gustinove hiše 1 krono, da bi Slovenčeva družina ne postala nikoli cikorkjaška 1 krono, radi družbenih razsajalcev 3 krome 60 stot., da ne bi nikdar umrl 26 stot., da bi bil vedno živ 20 stot., ker se je obesil s svojo ž... 3 krome, da ne bi bilo prepira med brati 1 krono, da otroci otroških vrtec bi postali narodnjaki 40 stot., da bi se vsem mojim „aventorjem“ kmalu kolela podirala 1 krono, petelin zapoje in ga ni še domov 20 stot., prazno slamo mlatiti v Kotoru 20 stot., da ne bi zaspal na delu 20 stot., zamudnež 40 stot., da bi dimnik vlek 20 stot., kuhati je treba, da dimnik vleče 20 stot., ako bi jaz drv ne žagal, ne bi se kadilo 120 stot., kadar bom hišo zidal, obrnem dimnik po vetru 40 stot., da so Srbi v Dalmaciji vstopili 20 stot.

Silvestrov večer, ki ga je priredila podružnica sv. C. in M. na Greti, obnesel se je vsestranski dobro. Občinstva se je nabralo toliko, da ste bili polni sobi Roj. konsumnega društva. Tudi v gmetnem obziru je ta veselica prinesla lep dohodek za osnovo novega vrtca na Belvederju. Le škoda, da je slavno policijsko vodstvo dve točki programa prepovedalo, namreč: deklamacijo „Na Silvestrov večer“ in pesem „Kviško bratje“. Namesto teh toček deklamoval je g. Gorjanec „Rabeljsko jezero“ in vrli pevski zbor Zarja je pel „Pevčevo pomladansko“. Volaričev „Zvečer“ in Eisenhutovo „Mazurko“ je močni pevski zbor kaj ubrano popeval ter ju moral ponoviti na občno zahtevanje. Očaral je mili „Nazaj v planinski raj“ — kojega je lepo proizvajal g. Katalan. Šaljiva igra „Francoska-puska vojska“ izvalila je mnogo nepriljubljenega smeha; saj so pa bili na odru znani diletanti in diletantinje, ki so prav dobro igrali vsak svojo nalogo. G. Bremič, Petrič, g. da Piščanec in Kavčič — poznamo jih iz drugih iger, tem sta se pridružila g. da Podkrajšek in Križmančič, koje sta oba svoji nalogi dobro izvršila. G. da Mikelič je s Cimpermanovo „Slovencem o novem letu“ vnela navzoče k vstrajnemu delu v prid naroda, potem ko je staro leto 1894 (gosp. Petrič) odbrenkalo ter zginilo liki slama. Koncem bila je tombola, ki je trajala do

poznega jutra ter vzbujala mnogo veselosti. Ko se je oglašal zvon iz stolpa, naznanjajoč začetek novega leta, spremljali smo se domov, dočim smo se tedaj pridno zabavali slušajoč ubrane glasove vrlih rojanskih pevcev, ki so zapeli mnogo narodnih pesmi izven programa Upamo, da nas vrla „Zarja“ kmalu zopet razveseli z novo veselico, kakoršnih bi se moralo v prijaznem Rojanu sploh mnogo prirejati.

Potrjeni in novoimenovani poljski čuvaji. Mestna občina tržaška potrdila je razne poljske čuvaje v dosedanji njih službi. Potrjeni so zopet: Miha Ban za Bane, Martin Kralj za Trebče, I. Berce za Gropado, Ant. Sačer za Bazovico, Fran Grmek za Prosek, Štefan Slabec za Kontovelj, Matej Bogatec za Sv. Križ, Miha Čok za Lonjer in Fran Strnad za Barkovlje. Na novo imenovana sta: Matej Grgič za Padrič in Jakob Sosič za Opčine.

Nova poštna urada. Pod novo ustanovljeni poštni urad Medulin pri Pulji spadajo vasi Ližnjan, Medulin in Lissan, pod poštni urad St. Volbenk na Višeckem vrhu pri Ptaju pa vasi Trnovce, Kozlovec, Št. Volbenk, Viš z Gomilo in Goro, Viševrh s Sovjakom, Čermlje in Čemljenšak.

Spalni vagoni na progi Trst-Benetke. Od novega leta dalje vozijo za poskušnjo na progi Trst-Benetke pri ponočnih vlakih spalni vagoni. Kdor hoče vožnjo prespati v postelji, mora plačati poleg voznega listka I. razreda še 5 kron za posteljo. To pristojbino morajo plačati tudi d. tični, ki vstopijo na koji postaji med potjo Trst-Benetke na vlak in želijo imeti posteljo.

Davica in škrlatica v logaškem okraju. Okrajni šolski svet v Logatcu prepovedal je do daljne naredbe obiskovanje ljudske šole v Žibrah, ker se je pojavila v tej vasi davica, in Petkovec, kjer razsaja škrlatica.

Ustanovni zbor podružnice c. kr. kmetijske družbe za gorjansko župnijo bode v Gorjah, jutri po poldanskem cerkvenem opravilu. Zborovanje bode v prostorih tamošnje ljudske šole.

Olajščave za dobavo soli za živino. Finančni minister objavlja v poslednji številki drž. zakonika naredbo, ki olajšuje dobavo soli za živino. V smislu te naredbe občinam ne bode treba naznanjati določenega časa za naročila, ampak naročiti bodo moge tekom vsega leta. Avtonomna ali gospodarska društva pa si bodo smela napraviti skladišča za sol, kjer bodo mogli živinorejci kupovati sol po potrebi.

Potrebščina tržaške bolnišnice. Nedavno razpisal je mestni magistrat natečaj za pokritje potrebne mesa, riža, vina itd. v tržaški mestni bolnišnici tekom leta 1895. Znajoci, da imamo v Trstu mnogo slovenskih trgovcev — na drobno in na debelo —, objavili smo dotični natečaj tudi mi, kajti nadejali smo se, da vporabi ugodno priliko tudi koji izmed naših trgovcev in da stavi ponudbe. Sedaj pa doznamo, da je mestni magistrat poveril potrebna dobavljanja za bolnišnico izključno le italijanskim tvrdkam. Kaj ni tekmovala ni jedna slovenska tvrdka?

Nezgodna na istrski železnici Dne 3. t. m. popoldne pregledoval je višji inženir državnih železnic Anton Valle železniško progo Trst-Pulj, vozeč se na malem železniškem vozičku, katerega sta gonila dva težakaka. Ko je prišel inženir s svojim vozičkom, vračaje se v Trst, do postaje Rakitovič, kjer železniška proga do postaje Buzet jako visi, pejljal je nek kmetič voz preko železniške proge, v katerega je bil vprežen osel. Železniški voziček je treil tako silno ob omenjeni voz, da so vsi trije popotniki odleteli daleč v stran, voziček pa je drdral dalje. Jeden težakov ni se prav nič poškodoval, drugi težak pobil se je le nekoliko, inženir Valle pa je oblezal brez zavesti poleg proge. Jeden delavec hitel je na bližnjo postajo Buzet, od koder so poslali zdravniško pomoč, potem pa so odpeljali inženirja v Trst. Čujemo, da se inženir Valle pobil silno težko na raznih krajih trupla ter da je malo nade, da bi ozdravel. Valle je rodom Dalmatincev in govori hrvatski jako dobro in rad.

Umor v Pulji. Iz Pulja pišejo dne 31. min. m.: Danes sta se sprla v tukajšnjem cirkusu Belley 38letni Dominik Legutti, rodom iz Melana in 18 letni Herkul Lugli, rodom iz Verone. Oba sta članova cirkusa. Vzrok njiju prepiru bil je malenkosten. Su-

ghi pograbil je škarje in žnjimi zabodel Legutti v levo stran prsij. Ranjeni umrl je po nekajkih minutah. Morilca so zaprli.

Neznana smrt Dne 3. t. m. popoldne prišel je 52letni trgovec z živino in mlekar Alojzij Lenardon, italijansk podanik, stanujoč na Gornji Kjarboli hšt. 47, v mestno klavnico, kjer je oddal 10 krav, katere je bil prodal. H krati zgrudil se je brez zavesti na tla. Služabniki v mestni klavnici prihiteli so mu v pomoč, pozvali so zdravnika toda Lenardonu ni bilo pomagati, ker je bil že mrtev. Prišla je na lice mesta sodnijsko-policijska komisija, ki je ukazala odpeljati truplo pokojnikovo na dom. Lenardon ostavljal je udovo in sedmero otrok.

Ogenj v Cerkvi. Na novega leta dan med mašo nastal je ogenj v cerkvi vasi Sollesmes v Belgiji (Blizo Bruselja). Veliki oltar stal je hipom v plamenu; duhovnik, hoče rešiti sveto posodo, opeknel se jako hudó. Prestrašeno ljudstvo drvelo je proti vratom, v strašni gnječji obležalo je nad 100 oseb poteptanih ali sploh poškodovanih.

Delovanje okrajne hranilnice in posojilnice v Idrji. Ta posojilnica in hranilnica (registrovana zadruga z neomejeno zavezo) pričela je svoje poslovanje dne 4. novembra m. l. Od tega dne do danes vložilo se je v hranilnico že 55.276 kron 36 stotejk, posojila pa je dala posojilnica lepo svoto 46.325 kron.

Ženitbene kolajne. Car Nikolaj II. Aleksandrovič ukazal je, da se kujejo kolajne v spomin njegove poroke z veliko kneginjo Aleksandro Feodorovno (princesinjo Alikso). Te kolajne bodo kazale na jedni strani primeren napis, na drugi pa doprni podobi cara in carice. Kovale se bodo deloma iz srebra, deloma iz medí.

Ruske železnice. Do sedaj je v Rusiji dogotovljenih 34.604 kilometrov železniških prog. Od teh pripada 31.158 kilometrov področju ministerstva za promet, 1.343 kilometrov področju vojnega ministerstva (to je transkaspijska železnica), 2103 kilometri pa spadajo na Finijo. Gledé sibirské železnic pa omenja poslednje službeno poročilo, da je ista popolnoma dograjena v dolgosti 1518 kilometrov in razun tega da je ob vsej progi dograjenih okolo polovica potrebnih poslopij.

Nezgodna na lovu. Te dni bil je 30letni kmet Tomaž Šuran iz Dekan v obližju domače vasi na lovu. Hkrati razletela se mu je puška, katero je držal v levi roki, in mu grozno raztrgala roko. Prišel je v Trst zdraviti se; pridržali so ga v bolnišnici.

Sodnijsko. Predvčerajšnjem stala je pred tukajšnjim sodiščem osivela tatica, obtožena hudodelstva tatvine in goljufije. Ta „častivredna“ starka je 72letna Josipina Balc iz Dan. Obtožena bila je raznih tatvin, katere je bila izvršila v raznih krajih od leta 1890. sém, osleparila pa je razne osebe v Sežani, deloma za hrano, deloma za gotov denar, kajti premetena starka znala si je pridobiti splošno zaupanje s trditvijo, da ima dobiti v kratkem izdatno dedščino. Svedokov bilo je 10; vse te lahkoverne osebe odškodovala je stara grešnica za svoto ali vrednost blizo 200 glđ. Svoja hudodelstva priznala je le deloma. Sodišče obsodilo jo je na 15 mesecev ječe. Bode-li pomagala ta obsodba in spreobrnila staro tatico? Ne verujemo.

Policijsko. Organi policijskega komisarijata v ulici Scussa zaprli so 28letnega voznika Mateja Delenga iz Kopra ker je v neki gostilni v ulici Solitario ranil svojega tovariša in druga Ivana Breganta s steklenico po glavi. — Zasebnica Santa Giordani, stanujoča v ulici Malcantone hšt. 11, prijaviła je komisarijatu v ulici Scussa da ji je „javna devica“ Justina Stettin, stanujoča v ulici Piccolomini hšt. 2, ukradla ogrtačo, vredno 3 glđ. 60 nč. — 15letni Teodor Rettinger, sin lastnika ambulantnega streljišča na Rallijevem zemljišču, ustrelil je predvčerajšnjem iz puške na kapselj v „zabavo“ na 7letnega dečka Klementa Madrasiča. Zadel ga je v levo lice, ranišči ga neznatno. Strelca so pozvali na policijski komisarijat v ulici Scussa, kjer so ga zasliali na zapisnik in ga pustili svobodnega, dokler ga ne pokličejo na odgovor. — 27letni voznik Ljudevit C. iz Gorice popaval je po noči na večeraj v neki gostilni v Skorklji, a ni imel s čim plačati računa. Stažarji vzeli so ga s seboj.

Koledar. Danae (5.): Telesfor, papež muč.; Simeon, stolp. — Jutri (6.): Sv. trije kralji, ali razglašanje Gospodovo. — V po-

nedeljek (7.): Valentin, škof; Krišpin, škof. — Prvi krajec. — Solnce izide ob 7. uri 46 min., zatoní ob 4. uri 26 min. — Toplota večeraj: ob 7. uri jutraj — 0.2 stop., ob 2 pop. + 7 stop. C.

S poročilom o razpravi Iajdič Kravos in tovariši pričemo v današnjem večernem izdanju.

Najnovejše vesti.

Dunaj 4. Oddelek za statistiko pri ministertvu za trgovino objavlja nastopne podatke o železnicah v obeh polovinah države. Obe polovini sti imeli koncem leta 1893. 16942 kilometrov železnic, od teh je bilo 2654 kilometrov skupnih železnic in 14288 avstrijskih: 6320 državnih in 7968 privatnih. Potnikov so pravzile vse železnice 97.305.486, blaga pa 90.904.000 tonel. Dohodkov je bilo ukupno 242.071.000 glđ.

Budimpešta 4. Kakor je poizvedela „Bud. Correspondenz“ z Dunaja, ne pride cesar pred soboto v Budimpešto.

Budimpešta 4. Zbok zametov ustavljal se je promet na raznih malih progah.

Beligrad 4. Včeraj so završili razpravo proti Gjakovčju in tovarišem, kateri so hoteli zastupati kralja Aleksandra. Razsodba so proglasi dne 12. januarija zajedno z rozsodbo v pravdi proti Čebincu radi veleizdaje.

Beligrad 4. Dragan Cankov se je povrnil v Sredec. (Menda vsled sklepa bolgarskega sobranja, da se pomiloste politiški zločinci. Povrnitev Cankova utegne izdatno uplivati na politiško življenje v Bolgarakem. Op. uređ.)

Atene 4. Na otoku Cuboea je bilo občutiti močan potres. Tam razgraja huda nevihta.

Trgovinske brzojavke.
Budimpešta. Pšenica za spomlad 6.62—6.64
Pšenica za jesen 1895 6.94 do 6.96 Oves za spomlad 6.01—6.02. Rž nova 5.25—5.35. Koruza stara 5.50 do 5.70.
Pšenica nova od 78 kil. f. 6.85—6.90, od 79 kil. f. 6.60—6.65, od 80 kil. f. 6.85—6.70, od 81 kil. f. 6.70—6.75, od 82 kil. for 6.75—6.80.
Ječmen 6.21—6.19; prosa 6.00—6.60.
Pšenica: Slabe ponudbe. Popraševanje sredeje. Trg jako stalen, cene boljše. Prošalo se je 15.000 met. stot. Oves 5 nč. dražje. Vreme: lepo.

Praga. Noradmirani sladkor za januar f. 11.20, februar f. 11.27. Sueneg

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vred, odpošiljator procej f. 27.75-28 Jan. maro f. 27.75—28. — Concaesad za januar-marco 28.75 —. Četvrtini za januar 29.50. V glavah (sodih) za januar 29.50

Havre. Kava Santos good average za januar 88.75, za maro 87.25 boljše.
Hamburg. Santos good average za januar 70.75, maj 69.75, september 69.25, stalno.

Dunajska borza 4. januarja 1895

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	100.50	100.55
„ „ v srobru	100.40	100.50
Avstrijska renta v zlatu	124.55	124.45
„ „ v kronah	98.55	98.45
Kreditna akcija	404.10	402.—
London 10 Lst.	124.55	124.25
Napoleon	9.86	9.87 1/2
100 mark	60.86	60.95
100 italj. lir	46.85	46.20

Javna dražba.
Podpisani naznanja, da bode dne 28. januarja t. l. ob 10. uri popoldne v Gorjanskem javna dražba za poduzetje prenovljenja tukajšnje cerkve. Stroški so preudarjeni na 11.174 glđ 82 kr. Preudarek, stavbeni načrt in dražbene pogoje si vsak lahko ogleda do dne dražbe pri podpisnem. Pred začetkom ustmene dražbe je uložiti 50% varščina. V Gorjanskem, 3. januarja 1895.
Cerkveni stavbeni osek.

NAZNANILO.
Podpisano podžupanstvo naznanja, da so za Unči zopet odprta 2 semnja in sicer dne 17. januarja in prvi p-nedeljek meseca marca.
Prvi letošnji semenj bode *na dan sv. Antona* t. j. 17. t. m.
Ker je Unec le 1/2 ure od železniške postaje Rakek oddaljen in skoraj v središču med Cerknico, Logatcem in Postojino, je semenj ugoden za prodajalec in kupec.
Podžupanstvo na Unči, dne 4. januarja 1895.
Podžupan: **Fr. Gnežda.**

Gostilna na prodaj.
Na prodaj je zaradi slabega zdravlja lastnikovega lepa, prostorna, na novo urejena, dobro obiskovana gostilna, lež-ča na ugodnem kraju nad mestom. Pobiljše pri uredništvu „Edinosti“.

Dobroznana gostilna
ANTONA VODOPIVCA
(po domače „Prvačkovec“)
v Trstu.
ulica Solitario št. 12

toči kolikor v gostilni, tolikor pri veselicah v sokolski telovadnici, vedno le pristna vipavka, dornberška in kraška be'a in črna vina. — Sladki riesling v steklenicah, in modro frankinje, vanka steklenica drži 1 litr in velja 60 novč. — Postrežba je poštena, cena zmorna. Kuhinja je preskrbljena s točalini, toplimi in mrazimi jedili.
Priporoča se rojakom v Trstu in z dežele. Toči vino tudi družinam 4 nč ceneje, ako se odvežame najmanj 5 litrov.